

*Prin rugăciune și credință spre cinstea altarelor; să ne
rugăm pentru beatificarea episcopilor greco-catolici,
morți în faimă de martiri sub regimul comunist*

CRISTOS A ÎNVIAT!

CALEA DESĂVÂRȘIRII

Revistă de spiritualitate și de cultură creștină a Societății

„EPISCOP DR. IOAN SUCIU”

Anul XXI Nr. 4 (237) aprilie 2014

„Sensul și valoarea mântuitoare a Învierii”

„Învierea lui Cristos este adevărul culminant al credinței noastre în Cristos, crezut și trăit ca adevăr central de cea dintâi comunitate creștină, transmis ca adevăr fundamental de Tradiție, stabilit de documentele Noului Testament, predicat ca parte esențială a Misterului pascal împreună cu Crucea”, ne învață „Catehismul Bisericii Catolice.

Pentru mesajul creștin credința în Învierea lui Cristos are o importanță radicală: „**este fundamentul acestuia**”, afirmă Papa Benedict al XVI-lea în opera sa „**Isus din Nazaret - De la intrarea în Ierusalim la Înviere**”.

Învierea lui Cristos este izvorul învierii noastre: „**Căci precum toți mor în Adam, tot astfel toți vor fi înviați în Cristos**” (1 Cor. 15,20-22). La marea Sărbătoare a Paștelui, în bisericile noastre va răsună cântul biruinței vieții asupra morții: „**Cristos a înviat din morți/Cu moartea pe moarte călcând/Și celor din morminte viață dăruindu-le**”.

Învierea Domnului ne deschide calea spre o nouă viață. Dar ce înseamnă această viață nouă? Înseamnă imitarea lui Cristos, înseamnă a trăi urmându-L pe Cristos și a ști că suntem iubiți de către Dumnezeu cu o iubire fără limite, dar a ști și cum să răspundem acestei iubiri. Se impune a fi bine învățată lecția datoriei din iubire și a demnității.

Urmându-L pe Cristos, descoperim că acumularea de cunoștințe, progresul științei nu sunt sinonime cu progresul moral. Secolul al XX-lea a dovedit acest adevăr, regimurile totalitare inumane au pus știința în serviciul urii dintre oameni, a războiului și a crimei; Albania s-a declarat primul stat ateu din lume! S-a uitat de Dumnezeu și că El, Dumnezeu, se manifestă și în interiorul relațiilor dintre oameni. Întrebarea lui Andre Malraux relatată adesea de Cardinalul Paul Poupard: „**La ce bun să mergi pe lună, dacă o faci doar pentru a te sinucide acolo?**”, spune tot.

La intrarea în noul mileniu care nu se arată nici el a fi încurajator, Papa Ioan Paul al II-lea ne spunea: „**Mențineți inima ferm atașată lui Cristos. Domnul Înviat continuă să vă repete și vouă: „Voi fi cu voi în toate zilele până la sfârșitul veacurilor. SĂ NU VĂ TEMEȚI!”**. Domnul cel Înviat va fi cu noi și la marea Sărbătoare a Învierii Sale, va coborî pe altarele bisericilor și în inimile noastre revărsând peste ele lumina strălucitoare a Cerului, bucuria și curajul de a fi creștini.

Să trăim și noi bucuria Învierii Domnului în Biserica părinților noștri, Biserica Greco-Catolică, împreună cu Papa, cu Episcopii, preoții și credincioșii și să ne spunem din inimă unii la alții „**Cristos a înviat!**” și să primim cu toată ființa răspunsul dătător de viață „**Adevărat a înviat!**”

CALEA DESĂVÂRȘIRII

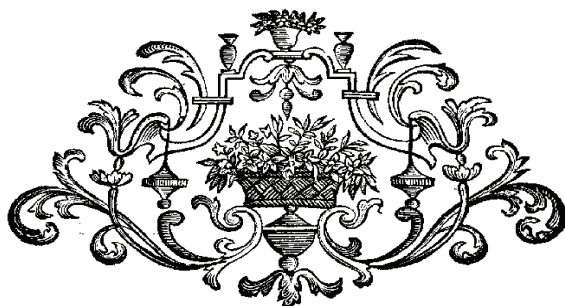
Despre rugăciune

Vorbim cu Dumnezeu și cu Isus Cristos, dorim ce ne place și cerem tot ce dorim. Nu este grai care să poată spune îndeajuns ce preț are această comunicare a omului cu Dumnezeu și cât folos ne aduce. Dacă de la oamenii înțelepți din preajma noastră și din discuțiile cu ei devenim mai buni, cu atât mai mult vom avea folos de pe urma unei apropieri mai dese de Dumnezeu. Sfântul Ioan Gură de Aur ne încredințează că prin rugăciune sufletul se sfințește și se apropie de Dumnezeu.

Părintele spiritual

din Alfonso Rodriquez, SJ

“Calea Desăvârșirii Creștine”, vol. I,
Oradea 1933

SUMAR

Editorial.....	2	în viața și scrierile Sfântului	
Meditații: Mărturisire și adevăr.....	4	Francisc de Assisi.....	12
”Domnul va veni cu mărire”.....	5	Papii secolului al XX-lea.....	14
Pagini bilingve.....	10	Despre Patimile Mântuitorului	
Patimile și Învierea Domnului		și Calea Crucii.....	16

Meditații: Mărturisire și adevăr

A fost răstignit pe cruce sub Ponțiu Pilat, sub Ana și Caiafa, pentru motivul că s-a declarat a fi Fiul lui Dumnezeu. Tribunalului, Pilat a declarat civil: „Nu găsesc nici o vină în acest Om, luați-L și judecați-L”. Și a fost supus la supremul sacrificiu care se putea aplica unuia ce nu era roman: răstignirea pe lemnul crucii.

Și El, somat să spună: „El e Fiul lui Dumnezeu?”, a răspuns: „Da” și a acceptat moartea pe cruce, moartea care se spune că a fost a unui Dumnezeu, nu a unui om. A primit această moarte, dar cu această moarte n-a murit nici El și n-au murit nici înflorații lui ucenici.

Învățătorul a înviat în noaptea dintre sâmbătă și duminică. A înviat, mormântul era gol! Au venit femeile: - „Am văzut pe Domnul!”

Femeile nu văd, ele visează. Închipuiți-vă pescarii aceia cărora le trebuiau realități palpabile, să le poată simți și pipăi. Niciodată Sfântul Pavel n-a dat vreun argument referitor

la femei. „L-au văzut bărbații”. Dar știm că Isus Christos a făcut din acele femei apostolii Învierii Sale. Și la urma urmei, tot ele au dus vestea Învierii, acestor apostoli. Ba, mai mult, s-a găsit unul care a spus: „Nu se poate să învie, îmi trebuie dovadă. Ei bine, i s-a dat lui suprema dovadă, să atingă pe Christos, și a crezut”.

Episcop Ioan SUCIU

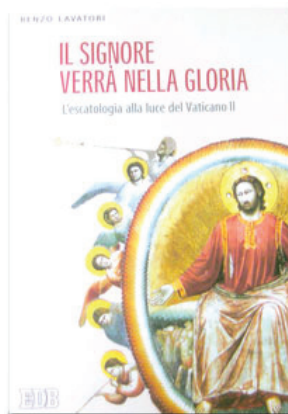
„Domnul va veni cu mărire”

- Escatologia în lumina Conciliului Vatican II -

Părintele Renzo Lavatori, autorul cărții pe care o prezentăm, este profesor de teologie dogmatică al Universității Pontificale Urbaniana și autor al mai multor lucrări editate în limba italiană, dintre care unele s-au tradus în limba română. Fiind și profesor invitat al Facultății de Teologie Greco-Catolică, Departamentul Oradea, din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, ne este cunoscut și nouă, laicilor, datorită prezenței sale între noi cu ocazia unor conferințe și lansări de carte. Prin prezentarea cărții „Îngerii” în paginile revistei noastre, nici cititorilor noștri nu le este străin.

„Domnul va veni cu mărire”
- Escatologia în lumina Conciliului Vatican II, Ed. Galaxia Gutenberg, 2013, este o lucrare de escatologie creștină, ramură a teologiei, care se ocupă de adevărurile despre sfârșitul omului și viața de dincolo, dar și despre sfârșitul lumii. Teologul spaniol Ruis de la Pena o numește „reflecție încrezătoare asupra viitorului promis și așteptat de speranța creștină”.

„Introducere” - textul autorului - aduce cititorului câteva explicații privind sensul și scopul cărții. Prin cunoașterea escatologiei, omul de azi este ajutat să găsească răspunsuri la întrebări existențiale:

Pentru ce suntem în lume? Ce urmează după această viață? Există o viață după moarte? Cum va fi această viață? Ce se va întâmpla cu suferința și nedreptatea? Chiar enumerate, întrebările sunt un îndemn pentru citirea acestei opere pe care autorul a destinat-o atât teologilor, cât și acelor **„care simt nevoia de a clarifica și de a limpezi adevărurile creștine”**.

În **„Cuvânt înainte”** P.S.S. Virgil Bercea subliniază importanța cărții care **„prezintă în mod obiectiv realitatea revelației dumnezeiești despre lucrurile cele din urmă ale omului și ale lumii”**, cu atât mai mult cu cât timpul nostru este plin de autori pseudo-religioși care prin intermediul mass-mediei răspândesc neadevăruri. Cartea Pr. Renzo Lavatori este fundamentată pe Sfânta Scriptură, pe tradiția Sfinților Părinți și pe

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

Magisteriul Bisericii, motive care dau cititorului certitudinea adevărului.

Aceste cuvinte ne dau curajul să îndrăznim și noi, laicii, să intrăm într-un univers al existenței umane mai neguros pentru noi, cu speranța să găsim lumina căutată.

Lucrarea este alcătuită din șapte capitole: **1. Sensul actual al escatologiei; 2. Linii orientative ale Conciliului Vatican II; 3. Venirea lui Hristos întru mărire și învierea morților; 4. Judecata lui Dumnezeu făcută cu dragoste; 5. Fericirea veșnică cu Hristos; 6. Îndepărtarea definitivă de Dumnezeu și Trecerea la viața viitoare**, urmate de **Concluzii și Bibliografie** care încheie cuprinsul.

Nimeni și nimic nu se poate abate trecerii „**de la timpul prezent și istoric la timpul viitor și veșnic**”. „Trecerea” duce la o nouă dimensiune a vieții, ea are ca urmare **întâlnirea** omului cu Dumnezeu, o întâlnire de comuniune a dragostei primite și oferite, sau refuzul venit de la om. Viața omului pe pământ nu se poate rupe de viitorul lui în veșnicie.

La sfârșitul veacurilor este situat momentul venirii glorioase a lui Cristos, învierea morților care „**vor recăpăta realitatea concretă a propriului trup**”, Judecata Universală - legată de cea particulară făcută imediat după moarte - în urma căruia, în funcție de adeziunea la Dumnezeu sau de refuzul total, omul va ajunge în RAI, unde va

vedea „**chipul Tatălui prin Fiul întrupat și în lumina Spiritului Sfânt**”, sau în IAD, cu închidere față Cel Atotputernic, „**lipsit de orice comuniune cu Dumnezeu, cu el însuși și cu alții**”. Cei care au nevoie de purificare pentru a ajunge în Rai vor trece prin PURGATOR, „**o stare și un loc provizoriu**”. Credincioșii din această viață și cei aflați în Rai sau Purgatoriu sunt uniți prin dragostea față de Dumnezeu și aproapele.

Tatăl dorește mântuirea tuturor oamenilor și Cristos prin Moartea și Învierea sa devine singurul salvator și răscumpărător al omului, piatră de temelie a Bisericii, iar Spiritul Sfânt este dătătorul de viață.

Sfârșitul veacurilor pune în lumină „**misterul iubirii răscumpărătoare a lui Dumnezeu Unic, dar Întreit în persoane**”.

Escatologia a fost în atenția Conciliului Vatican II, fiind îmbogățită cu analiza vieții omului contemporan și a Bisericii din perspectivă acestei discipline, astfel, s-a decis ca tematica escatologică să-și găsească loc în noua evanghelizare. Documentele Conciliului subliniază datoria Bisericii de a duce omului „vestea cea bună”, aceea că Dumnezeu l-a creat pentru fericirea de dincolo de limitele pământești și că moartea trupească, la care a ajuns datorită păcatului, a fost învinsă prin Învierea lui Cristos. Adevărul privitor la moarte, făcut

(continuare în pag. 7)

(urmare din pag. 6)

cunoscut de Biserică, face să se nască în om speranța în viața viitoare, să depășească frica de durere, suferință și moarte.

Conciliul „avertizează” că nu există reîncarnare și nici metempsihoză (trecerea sufletelor în alte trupuri), idei foarte răspândite azi, venite din Orient.

Natura escatologică a Sf. Liturghii încheie capitolul al II-lea al volumului. Biserica, instituție umano-divină, are în centrul ei Sf. Liturghie, aceasta exprimând și afirmând **„legătura și dinamismul dintre prezentul pământesc și viitorul escatologic”**. Liturgia pământească este o **„pregustare”** a celei cerești. Cristos se află în centrul Liturghiei, în toată gloria Sa, sunt și oștirile cerești care-L preamăresc, este și comuniunea sfinților, **„care sunt amintiți și venerați la Liturgia pământească, ca cei care sunt modele...”**, fiind în același timp mijlocitorii noștri. Unitatea dintre Biserica peregrină și cea glorioasă este deplină.

A doua venire a lui Cristos (Parusia) este tratată amplu în al treilea capitol, de la explicația sensului Parusiei, la semnele pregătitoare și învierea morților pentru și prin Învierea lui Cristos, la doctrina asupra învierii morților în Magisteriul Bisericii, în același timp sunt aici și răspunsuri la întrebările neliniștitoare ale omului privind moartea. Este limpede că învierea trupului are ca reper trupul

înviat al lui Isus, este **„o reînnoire totală, nu o simplă redobândire a trupului muritor avut pe pământ”**. Deși natura trupului rămâne așa cum a fost creată, primește o calitate pe care nu a avut-o: nemurirea.

Părintele Renzo cuprinde în aceste pagini și caracteristicile trupurilor înviate: spiritualizarea, nemurirea, nestricăciunea, lipsa patimilor, lejeritatea și agilitatea. Schimbarea la față a lui Isus este o mărturie „anticipatoare”. Cele trei Persoane divine conlucrează la învierea trupului omenesc și acțiunea **„dătătoare de viață a Spiritului Sfânt recrează omul din temelie”**.

Da, nemurirea este darul dat de Dumnezeu tuturor oamenilor, fericirea eternă depinde însă de om: dacă în viața pământească L-a primit sau nu pe Dumnezeu.

Judecata lui Dumnezeu, tratată în al IV-lea capitol, **„nu trebuie înțeleasă ca o acțiune severă, ci mai degrabă ca deplina revelare a iubirii nemărginite a lui Dumnezeu”** pentru oameni, ne asigură autorul. Judecata de Apoi este o consfințire, în fața întregii lumi, a judecăților particulare, este ca o lumină care se proiectează asupra istoriei fiecărui om și a omenirii, cu tot ce a fost bun sau urât. Atunci se va înțelege că dreptatea lui Dumnezeu este o biruință asupra nedreptăților înfăptuite de om. Judecata îi aparține lui Dumnezeu-
(continuare în pag. 8)

Tatăl, ne atrage atenția Pr. Renzo, dar Dumnezeu a încredințat-o Fiului, pentru că Fiul întrupat împărtășește situațiile oamenilor, cu excepția păcatului, și pentru jertfa Crucii, **„din iubire mântuitoare”**. La marea Judecată, alături de Tată și Fiu este Spiritul Sfânt, care a lucrat în inimile oamenilor și mărturisește dacă aceștia L-au primit sau nu pe Cristos. Pr. Renzo încheie capitolul punând în lumină însemnătatea Judecății de Apoi, în care Cristos: **„...devine acum cel care este înălțat ca judecător universal, ca rege absolut care [...] îl izgonește pe cel care crede că guvernează lumea, adică pe Satana și pe aceia care i se supun lui. Este vorba de victoria finală a adevărului asupra minciunii, a iubirii asupra egoismului, a vieții asupra morții”** (Renzo Lavatori, „Domnul va veni cu mărire - Escatologia în lumina Conciliului Vatican II, Galaxia Gutenberg, 2013, p.136).

Capitolul al V-lea tratează problema fericirii. Dumnezeu dorește fericirea omului, fericirea în El și pentru eternitate. Omul de azi are însă îndoieli, nu mai crede în Învierea lui Cristos, nu vede posibilă o altă viață decât cea de pe pământ. Sfânta Scriptură mărturisește adevărul despre viața de dincolo de moarte, viață dominată de bucurie, fericire, lumină și adevăr. În acest viitor nepământesc omul va vedea pe Dumnezeu, va fi cu Cristos în gloria Sa, adevăr mărturisit

în **„Crez”**. Această uniune în iubire dintre Dumnezeu și om este fericirea promisă și dorită, fericire care pentru creștin începe pe pământ, dacă dorește și se străduiește pe drumul desăvârșirii. Sunt mai mulți termeni care definesc viața fericită după moarte: „glorie”, „cer”, „viața veșnică”, „odihnă”, dar mai ales „paradis”. Catehismul Bisericii Catolice vine în sprijinul autorului pentru a explica dimensiunea comunitară a vieții de dincolo: **„Această viață desăvârșită, această comuniune de viață și de iubire cu Preasfânta Treime, cu Fecioara Maria, cu îngerii și cu toți fericiții este numită CER”**. Cel ce ajunge acolo își regăsește familia și pe toți cei dragi de pe pământ.

Capitolul al VI-lea este destinat de autor iadului, existenței lui. Pe baza Sfintei Scripturi - Vechiul și Noul Testament -, Biserica afirmă că iadul este destinat celor ce mor în stare de păcat, adevăr confirmat la mai multe concilii, inclusiv la Conciliul Vatican II, în documentele Conciliului și în Catehismul Bisericii Catolice. Sunt mai multe viziuni despre iad, dar în toate pedeapsa condamnatului este veșnică: o existență în suferință și întuneric fără a putea să vadă fața lui Dumnezeu și a fi în comuniune cu Cristos. Dramatismul iadului, afirmă autorul, se caracterizează prin **„frustrare, singurătate și disperare”**.

Există un păcat neiertător exprimat
(continuare în pag. 9)

în Evanghelie: „**ce atrage după sine un verdict ireparabil: este păcatul împotriva Spiritului Sfânt, comis de către cine nu crede în milostivirea divină și refuză mântuirea lui Hristos**” (Op.cit.,p182).

Iadul este o pedeapsă și nu indică o lipsă a dreptății lui Dumnezeu deoarece omul a primit de la Dumnezeu libertatea deciziilor și decizia luată îi aparține: poate să rămână cu Dumnezeu sau să se îndepărteze de El. Milostivirea și iubirea lui Dumnezeu pentru oameni nu încetează însă: ne-a dat-o mijlocitoare pe Sfânta Fecioară Maria, cooperatoare la mântuirea realizată de Fiul ei și avocata păcătoșilor în fața Celui Atotputernic, ne-a dat Purgatoriul.

Pr. Renzo Lavatori tratează în câteva pagini aspecte ale limbului (sensul este de margine, loc la marginea iadului) - loc destinat copiilor nebotezați, neeliberați de păcatul originar. Mult timp s-a crezut că aceștia nu suferă pedeapsa focului, dar nu-l pot vedea pe Dumnezeu. Catehismul Bisericii Catolice nu menționează limbul, însă afirmă că „**în ceea ce privește copiii morți fără Botez, Biserica nu poate decât să-i încredințeze îndurării lui Dumnezeu**”.

Ultimul capitol al cărții este destinat morții individuale cu tot ceea ce urmează după „trecere” până la Judecata de Apoi. Congregația pentru Doctrina credinței, în 1979, a publicat

un document privitor la această situație, în care spune: „**Biserica afirmă supraviețuirea și subzistența, după moarte, a unui element spiritual (suflet), care este dotat cu conștiință și voință, în așa fel încât eul uman subzistă chiar dacă este lipsit între timp de completarea trupului său**” (Op.cit., p.232).

Poate că moartea este cea din urmă încercare „**ce permite decizia încrederii în Dumnezeu**”, spune Pr. Renzo, este posibil ca omul să-și dea seama ce înseamnă viața și care sunt valorile superioare ce trebuie atinse. Chiar și sufletul celui în agonie, într-un moment de luciditate, se poate salva dacă muribundul se decide a fi cu Cristos. Este motivul pentru care Biserica îndeamnă ca cel ce „pleacă” să nu fie lăsat singur, ci să fie însoțit de rugăciune.

Cartea „**Domnul va veni cu mărire**” a Pr. Renzo Lavatori, tratând ultimele evenimente din viața omului pe pământ, prin adevărul esențial care străbate paginile: „**importanța pe care o are pentru mesajul creștin în ansamblul său credința în Învierea lui Cristos**”, oferă cititorului contemporan certitudinea vieții fericite dincolo de mormânt; e adevărat, condiționată de iubirea cu care răspundem lui Dumnezeu pentru iubirea Sa pentru noi și de capacitatea noastră de a dăruia această iubire semenilor noștri.

Otilia BĂLAȘ

“C’est ce que derange qui fait vivre”

Cardinal Alexandru Todea

Evangile de Jésus Christ selon Saint Luc

Lc 24, 13-35

La troisième jour après la mort de Jésus, deux disciples faisaient route vers un village appelé Emmaus, a deux heures de marche de Jérusalem, et ils parlaient ensemble de tout ce qui s'était passé. Or tandis qu'ils parlaient et discutaient, Jésus, lui-même s'approcha, et il marchait avec eux. Mais leurs yeux étaient aveugles, et ils ne le reconnaissaient pas. Jésus leur dit: „de quoi causiez-vous donc, tout en marchant?” Alors ils s'arrêtèrent, tous tristes. L'un des deux, nommé Cleophas, répondit: „Tu es bien le seul, de tous ceux qui étaient à Jérusalem, à ignorer les événements de ces jours-ci”. Il leur dit: „Quels événements?” Ils lui répondirent: „Ce qui est arrivé à Jésus de Nazareth: cet homme était un prophète puissant par ses actes et ses paroles devant Dieu et devant tout le peuple. Les chefs des prêtres et nos dirigeants l'ont livré, ils l'ont fait condamner à mort et ils l'ont crucifié. Et nous qui espérions qu'il serait le libérateur d'Israël! Avec tout cela, voici déjà le troisième jour qui passe de puis que c'est arrivé. A vrai dire, nous avons été bouleversés par quelques femmes dénouer le groupe. Elles sont allées au tombeau de très bonne heure, et elles n'ont pas trouvé son corps; elles sont même venues nous dire qu'elles avaient eu une apparition: des anges, qui disaient qu'il vivait. Quelques uns de nos compagnons sont allés au tombeau, et ils ont trouvé les choses comme les femmes l'avaient dit; mais lui, ils ne l'ont pas vu”.

Il leur dit alors: „Vous n'avez donc pas compris ! Comme votre cœur est lent à croire tout ce qu'ont dit les prophètes! Ne fallait-il pas que le Messie souffrit tout cela pour entrer dans sa gloire?” Et, en partant de Moïse et de tous les événements qui le concernaient. Quand ils approchèrent du village où ils s'efforcèrent de le retenir: „Reste avec nous: le soir approche et déjà le jour baisse”. Il entra donc pour rester avec eux.

Quand il fut à table avec eux, il prit le pain, dit la bénédiction, le rompit et le leur donna. Alors leurs yeux s'ouvrirent, et ils le reconnurent, mais il disparut à leurs regards. Alors ils se dirent l'un à l'autre: „Notre cœur n'était-il pas brûlant en nous, tandis qu'il nous parlait sur la route, et qu'il nous faisait comprendre les Ecritures?”

A l'instant même, ils se lavèrent et retournèrent à Jérusalem. Ils y trouvèrent réunis les onze Apôtres et leurs compagnons, qui leur dirent: „C'est vrai! Le Seigneur est ressuscité; il est apparu à Simon Pierre. A leur tour, ils racontaient ce qui s'était passé sur la route, et comment ils l'avaient quand il avait rompu le pain.

„Ceea ce ne deranjează ne face să trăim”

Cardinal Alexandru Todea

Evangelhia după Sfântul Luca

Lc 24, 13-35

Și iată doi din ei mergeau în aceeași zi spre un sat, care era departe de Ierusalim ca la șaizeci de stadii, al cărui nume era Emaus. Și ei vorbeau între ei despre toate întâmplările acestea. Și a fost când vorbeau ei și se întrebau, însuși Isus, apropiindu-se, mergea împreună cu ei, iar ochii lor erau ținuți ca să nu-l cunoască. Și a zis către ei: „Ce sunt acestea despre care vă întrebați între voi mergând și pentru ce sunteți triști?” Și răspunzând unul, al cărui nume era Cleopa, a zis către el: „Tu singur ești venit de altundeva în Ierusalim și nu știi ceea ce s-a întâmplat în el în zilele acestea?” Și el le-a zis: „Ce?”, iar ei l-au zis: „Cele în legătură cu Isus Nazareneanul, care era om proroc, puternic în faptă și în cuvânt înaintea lui Dumnezeu și a tot poporul; și cum l-au dat arhieriei și conducătorii noștri la judecată de moarte, și l-au răstignit. Și noi nădăjduiam că el este cel care îl va răscumpăra pe Israil. „Și după toate acestea, astăzi este a treia zi de când s-au întâmplat acestea. Ci și niște femei dintre noi, care au fost de dimineață la mormânt, ne-au înspăimântat, și neaflând trupul lui, au venit zicând că o apariție cu îngeri ar fi văzut, și care zic că este viu. Și s-au dus unii din noi la mormânt și l-au găsit așa precum au zis femeile; dar pe el nu l-au văzut”.

Și el a zis către ei: „O, nepricepuților și târzii cu inima de a crede toate câte au grăit prorocii! Oare nu trebuia să pătimească Cristos acesta și să intre în mărirea sa?” Și le explica toate Scripturile, cari erau despre el, începând de la Moise și de la proroci. Și s-au apropiat de satul la care mergeau; și el se prefăcea că merge mai departe. Și-l îndemneau zicând: „Rămâi cu noi, căci către seară este, și s-a plecat ziua”. Și a intrat să rămână cu ei. Și a fost când a șezut cu ei la masă, luând pâinea, o a binecuvântat, și frângând o a dat lor. Și li s-au deschis ochii și l-au cunoscut, iar el s-a făcut nevăzut de lângă ei. Și ei au zis între ei: „Oare nu ardea inima în noi când ne grăia pe cale și când ne explica Scripturile?” Și sculându-se în același ceas, s-au întors în Ierusalim și i-au găsit adunați pe cei unsprezece și pe cei ce erau cu ei, care ziceau: „S-a sculat Domnul cu adevărat, și s-a arătat lui Simon”. Și ei povesteau cele ce s-au întâmplat pe cale și cum l-au cunoscut după frângerea pâinii.

Patimile și Învierea Domnului în viața și scrierile Sfântului Francisc de Assisi

„Crăciunul și Vinerea Mare sunt strâns legate”, spunea Sf. Francisc, înțelegând Crăciunul ca început al Crucii, iar Vinerea Mare, sfârșitul și punctul culminant al Întrupării Fiului lui Dumnezeu, ambele fiind manifestări ale umilinței Atotputernicului Dumnezeu.

Nu se poate însă vorbi cu ușurință despre viața Domnului nostru Isus Cristos, nu se poate vorbi fără o participare interioară, amintea tot Sf. Francisc Pentru Sărăcuțul din Assisi, cuvântul nu era un simplu mijloc de informare, de comunicare. Cuvântul „**aparține lui Dumnezeu**” și noi dispunem de el ca de ceva „**primit, oferit și dăruit**”, ceea ce înseamnă o mare răspundere, nu uită să ne amintească Francisc. Cuvântul poate fi „**viață creștină**”, cuvântul este cel care „**produce realitatea care stă în spatele semnelor pâinii și a vinului**” la consacrare, cuvântul răspândește Împărăția lui Dumnezeu...

Călugăr și creator de frumos, împreună cu frații, Francisc a compus „**Oficiul Patimilor**”, alcătuit dintr-un psalm pentru fiecare oră. În jurul unei idei, a grupat versete din Psaltire, Sf. Liturghie și din Sfânta Scriptură, dând naștere astfel unui nou psalm. În „**Oficiul Patimilor**” Sf. Francisc a cuprins etapele Patimilor lui Cristos,

în care „este prezent Christos cel trădat, dincolo Christos prizonier, luat în bătaie de joc, chinuit și osândit, răstignit pe cruce, mort și înviat...” (A. Rotzetter, W. Van Dijk, T. Matura, „Francisc de Assisi - Un început și ce rămâne din el -“, Colecția revista „Arca”, 1994, Arad, p.115).

„**Oficiul Patimilor**”, îmbinare de meditație și rugăciune obișnuită în Evul Mediu, era recitat de Francisc și frați în orele canonice din Postul Mare până la Înălțarea Domnului. În psalmii creați este cuprinsă suferința Domnului și toată opera de mântuire creștină:

„...Și mi-au făcut mult rău și mi-au răsplătit dragostea cu ură,

În loc să mă iubească, s-au năpustit asupra mea; eu însă m-am rugat.

Sfântul meu Tată, Rege al Cerului și al Pământului, nu te depărta de

Mine, căci necazul este aproape și nimeni nu este aici să mă ajute.

Vrășmașii mei vor da înapoi în ziua în care Te voi chema: iată: am

recunoscut că Tu ești Dumnezeu meu.

Prietenii și cunoscuții mei s-au apropiat cu dușmănie, și au fost

împotriva mea, rudele mele au stat deoparte [...]

(continuare în pag. 13)

(urmare din pag. 12)

Doamne, vino degrabă în ajutorul meu!”

Psalmul I

Biruința asupra suferinței începe cu Sărbătoarea Paștelui și se reflectă în „**Cântecul Creaturilor**”, în care Francisc trece peste suferința sa, unindu-se cu întreaga lume răscumpărată. Această biruință o regăsim și în psalmi. Pentru Duminica Paștelui, Sf. Francisc a creat „**Psalmul IX**”:

„Cântați Domnului un cântec nou, căci a făcut lucruri minunate.

Dreapta Sa și brațul Său sfânt l-au sfințit pe Fiul Său iubit,

Domnul și-a arătat mântuirea, și a descoperit dreptatea în fața popoarelor,

În acea zi Domnul și-a arătat îndurarea și noaptea a răsunat cântecul de laudă.

Aceasta este ziua pe care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și să ne veselim într-însa [...]

Să se bucure Cerurile și să se veselească Pământul; să tresare marea și vietașile ei: să se bucure câmpia cu tot ce este în ea”.

Sărbătoarea Paștelui și orice Sărbătoare trebuie trăite cu credință și smerenie, cu bunătate în inimă și cu dăruire, ne spune Sf. Francisc. O întâmplare din viața Sfântului amintește de nevoia măsurii și a modestiei: la o Sărbătoare frații au pregătit o masă fastuoasă, cu mult lux. Fără să fie observat, Francisc a

părăsit locul și s-a înapoiat îmbrăcat în pelerin, cerând milostenie în numele Domnului. Nefiind recunoscut, unul dintre frați îi spune că și ei sunt săraci dar: „**îți vom face pomană din ceea ce am primit de la Domnul**”. Francisc s-a așezat jos, lângă foc, zicându-și: „.....**Se cuvine ca, înainte de toate, să urmărim exemplul sărăciei și al umilinței. Aceasta ne este vocația, iar noi am mărturisit-o deja în fața lui Dumnezeu și a oamenilor. Voiam deci să mă așez la masă ca un adevărat frate**”.

Sărbătoarea? Sf. Francisc era convins că ne indică și felul în care Dumnezeu ni se arată nouă, oamenilor, smerenia Sa, dar și cum noi trebuie să-i răspundem.

În gândirea Sf. Francisc, în zi de Sărbătoare și în fiecare zi, ni se cere, în calitate de creștini, să mărturisim prin fapte dragostea lui Dumnezeu pentru noi și dragostea noastră pentru Dumnezeu și semenii noștri. (va urma)

O.B.

Papa Ioan Paul al II-lea (VI)

După celebrarea Sf. Liturghiei, Papa Ioan Paul al II-lea s-a întâlnit cu Episcopatul polonez la Mănăstirea din Jasna Gora. Papa era de câteva zile adevăratul purtător de cuvânt al polonezilor, dar în mai puțin de o săptămână trebuia să se înapoieze la Roma. Celor șaptezeci și opt de Episcopi și Cardinalului Wyszyński le rămânea să apere libertatea câștigată în zilele prezenței Sfântului Părinte în țară.

În cuvântul său, Papa a apreciat Conferința Episcopilor Polonezi pentru ceea ce a reușit să-i imprime Cardinalul Wyszyński: unitatea, numind-o „izvor al puterii spirituale”. Această unitate a dat societății încrederea în Biserică și în persoana Primatului, „om providențial pentru Biserică și patria noastră”, a subliniat Sfântul Părinte. Polonia a ajuns un model dincolo de frontierele ei; se poate vorbi chiar de o lecție dată lumii, spunea Papa, prin intensificarea credinței, ca răspuns la criza umanismului din Europa și lume, criză atât de dureros simțită de omul secolului al XX-lea. Și Papa a continuat să vorbească despre istoria încercată a Poloniei, despre etape care ar fi fost fără ieșire dacă nu ar fi avut moștenirea unor sfinți martiri.

A evocat apoi figura Sfântului Stanisław (1035-1079), Episcop de Cracovia. Acesta, în urma studiilor făcute la Roma și Liege, s-a remarcat

printr-o vastă cultură care i-a fost impuls să-și creeze un cler valoros, cult și cu respect față de tradițiile poloneze. Pe regele Bolesław I-l-a atenționat pentru comportamentul neadecvat unui rege și chiar l-a excomunicat. În timp ce celebra Sf. Liturghie, regele l-a ucis cu șapte lovituri de sabie. A fost canonizat în 1253, la Assisi, de către Papa Inocențiu al IV-lea. ”Pentru noi, polonezii este simbolul unității naționale”, a amintit Sfântul Părinte, numindu-l „patronul moralității creștine”

Oprindu-se asupra lumii contemporane, Sfântul Părinte a făcut referiri la Conciliul Vatican II, la obligația de se respecta libertatea religioasă, la datoria ierarhilor de a servi misiunea Bisericii, la datoria statului de

(continuare în pag. 16)

a respecta „libertatea fiecărui individ de a urma adevărul conform cu ceea ce îi dictează propria conștiință, libertatea Bisericii de a adresa mesajul său evanghelic societății și libertatea indivizilor și Bisericii de a sluji nevoile societății”.

Aniversarea Sf. Stanislaw, a continuat Papa, dă prilejul polonezilor să se gândească la țara lor, „Într-un context european”, dar fără „Cortina de Fier”, căci, de la Răsărit la Apus, Europa este creștină, îl are pe același Cristos și creștinismul este temelia spirituală a Europei.

În aceeași zi, târziu, Papa a mai predicat în cadrul unei Sf. Liturghii la care a participat peste un milion de pelerini.

Cuvintele Papei, mai ales cele rostite la Jasna Gora, despre libertatea religioasă și situarea Poloniei într-o Europă unită, au nelineștit Varșovia și Moscova. Era clar, Papa și Biserica erau împotriva împărțirii postbelice a Europei. Și tot așa de clar era că „**acest om a devenit o amenințare pentru întregul sistem comunist**”.

Peste tot în Varșovia erau lozinci cu textul: „Partidul este cu poporul”, acum, pe una din ele, o mână anonimă a adăugat „dar poporul este cu Papa”.

(va urma)

Bibliografie

George Weigel, „Martor al speranței - Biografia Papei Ioan Paul al II-lea (1920-2005), Galaxia Gutenberg, 2007.

Dăruindu-mi-se

Se întâmplă uneori să mi se aștearnă
în cale de lumină

MĂRTURISITOARELE,

și îmi amintesc atunci să îngenunchi
și să dor

rotindu-mi păcatele,

osânditor fuior puținului ce-am fost

și încă sunt,

trup cu temei pe neliniști, pe strigăt, pe gând.

Și tot mai adânc mă înfior

cu vorbele numelui TĂU,

MÂNTUITOARELE,

și cu bucurie mă cuprind și eu

în tainele de piatră și floare, jivină și om

împreună cuminecând

MÂNGĂITOARELE.

Mirela-Maria FILIMON

Despre Patimile Mântuitorului și Calea Crucii

Suntem în Postul Mare și gândurile noastre se îndreaptă mai des spre misterul Răscumpărării prin Patima și Jertfa lui Isus. Așa cum o pasăre după zbor se așează pe o ramură pentru a se odihni, gândul nostru caută repere la care să poată zăbovi pentru a înțelege rolul Patimilor lui Isus în istoria Mântuirii. Și de cele mai multe ori, reperele la care ne oprim azi, sunt stațiunile Căii Crucii pe care o găsim în toate bisericile catolice. Întrebându-mă care a fost conținutul sintagmei "Patimile Mântuitorului" în primele secole ale creștinismului, am descoperit o evoluție istorică interesantă.

În arta paleocreștină, cele mai vechi imagini îl reprezintă pe Isus Cristos sub forma Bunului Păstor, nu sub forma unui Isus crucificat. Primii creștini considerau că este de neconceput reprezentarea lui Isus pe cruce deoarece în acea epocă răstignirea era un supliciu infamant. Semnul de recunoaștere discretă al creștinilor din primele secole era semnul peștelui, deoarece în numele grecesc al peștelui, fiecare literă a cuvântului *i ch th u s* (*Iisus Christos, Theou Uios Soter*) corespunde unei afirmații despre persoana lui Isus: ***Isus Christos Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul.***

Creștinii primelor patru secole preferau să pună în valoare

alte episoade ale vieții lui Isus, minunile săvârșite, cuvintele spuse de El. *Mântuirea în Isus* nu era doar o învățătură, ea era prezentată ca o acțiune de vindecare, prin care am câștigat libertatea profundă. Acesta este mesajul frescei de mai jos care ilustrează un pasaj din Evanghelie. O femeie atinge veșmântul lui Isus, crezând că "De mă voi atinge măcar de hainele lui, mă voi tămădui." (Marcu 5:28) Isus o vindecă deoarece "*Fiică, credința ta te-a mântuit; mergi în pace și fii sănătoasă de betșugul tău*" (Marcu 5:34).

Reprezentarea Răstignirii nu apare înainte de sec. V ! De aceea nu trebuie să fim foarte mirați dacă pe portalul bisericii Sf. Sabina din Roma, în reprezentarea lui Isus între cei doi tâlhari, lipsesc crucile!

Spre sfârșitul sec. VI scena crucificării era reprezentată într-o manieră pur convențională. Pe cruce, Isus este îmbrăcat, uneori avea chiar o coroană regală pe cap.

În teritoriile care au aparținut Imperiului Roman de Apus (ceea ce numim azi Europa Occidentală) atât arta creștină, cât și conceptele au evoluat lent. Nu vreau să mă opresc asupra cauzelor. Mă voi mărgini a spune că abia în timpul renașterii carolingiene a apărut ideea de a

(continuare în pag. 17)

fixa un "canon" al scenelor care pot povesti Patimile Mântuitorului. Dacă evoluțiile nu sunt foarte vizibile în "arta de larg consum", adică cea privită de fideli în biserici, în manuscrise (Manuscrisul din Rabula), în lucrări miniaturale în fildeș sau alte materiale apar tot mai numeroase reprezentări ale Crucificării.

Numărul scenelor în care este "povestită" succesiunea Patimilor a evoluat continuu. Scena Intrării lui Isus Cristos în Ierusalim este considerată în general drept *prolog* al Patimilor. Ulterior au mai fost adăugate scenelor din Patimi (sub formă de *epilog*) Învierea din morți, Înălțarea și Coborârea Spiritului Sfânt. Nici numărul scenelor dedicate Patimilor propriu zise nu a rămas constant: au apărut episoadele cu Isus în fața lui Caiafa și a lui Pilat, coborârea în limb. O parte dintre aceste scene au fost incluse în canonul Căii Crucii (Via Crucis sau Via Dolorosa, în latină).

Fără a urmări în detaliu istoria acestei evoluții, mă voi mărgini la observația că secvența de azi, fixată în sec. XVII, este prezentă în majoritatea bisericilor catolice:

1. Isus este condamnat la moarte; 2. **Isus poartă crucea;** 3. **Isus cade prima dată;** 4. **Isus întâlnește pe Mama Sa;** 5. Simion din Cyrene ajută pe Isus să poarte crucea; 6. **Veronica șterge fața lui Isus;** 7. **Isus cade a doua oră;** 8.

Isus întâlnește femeile din Ierusalim,

9. Isus cade a treia oră, 10. Isus este dezbrăcat; 11. **Isus este crucificat;** 12. Isus moare pe cruce; 13. Isus este luat de pe cruce; 14. **Isus este pus în mormânt**

Cele mai vechi scene dintre cele prezentate sunt cele de la numerele 2,3,4,6,7,11 și 14. Să nu vă imaginați că numărul a rămas și va rămâne așa cum l-am știut în copilărie! În anul 1958, cu ocazia centenarului aparițiilor Sfintei Fecioare la Lourdes, o Cale a Crucii cu cinsprezece stații a fost construită la catedrala din Evry, stația adăugată fiind "**Cu Maria în speranța Învierii!**" Exemplul nu este singular, a fost urmat la Caggiano și în Montreal.

În 1991, Papa Ioan-Paul al II-lea, dorind să respecte mai mult adevărul și fundamentarea sa biblică, pentru Calea Crucii pe care o comemora personal, la Coloseul din Roma, a suprimat cinci stațiuni fără referință biblică (cele trei căderi ale lui Isus, întâlnirile cu Maria și Veronica), înlocuindu-le cu evenimente relatate în Evanghelii. În această variantă a Patimilor propusă de Ioan-Paul al II-lea, avem:

1. Isus în grădina Gethsemani, 2. Isus trădat de Iuda este arestat, 3. Isus este condamnat de Sanhedrin (arhieriei evrei), 4. Petru se leapădă

(continuare în pag. 18)

de Isus, 5. Isus judecat de Pilat, 6. Isus este încoronat cu spini, 7. Isus își ia crucea, 8. Simion din Cyrene ajută pe Isus să poarte crucea, 9. Isus întâlnește femeile din Ierusalim, 10. Isus este răstignit pe cruce, 11. Isus promite Împărăția sa tâlharului bun, 12. Isus o încredințează pe mama sa apostolului Ioan, 13. Isus moare pe cruce, 14. Isus este pus în mormânt.

Biserica ne îndeamnă să parcurgem drumul Crucii cu Credința în Isus Cristos cel Înviat, să medităm și să ne bucurăm de triumful lui Isus asupra Morții. Închei reproducând rugăciunea rostită de Papa Benedict al XVI-lea în Vinerea Sfântă din 2007 la Coloseul din Roma:

”Umbra nopții cade asupra Romei, ca în acea seară asupra caselor și grădinilor din Ierusalim. Și noi acum, ne vom apropia de măslinii din Gethsemani și îl vom urma pas cu pas pe Isus din Nazaret în ultimele ore ale vieții sale terestre. Va fi un drum în suferință, în singurătate, în cruzime, în rău și în moarte. Dar va fi în același timp și un drum în credință, speranță și dragoste pentru că mormântul la care vom ajunge la ultima etapă a drumului nostru nu va rămâne pecetluit pentru totdeauna. Când întunericul va trece, în zorii Paștelor se va răspândi lumina bucuriei, tăcerii îi va urma cuvântul vieții, iar morții îi va urma gloria Învierii.”

Ioan SORAN

Învierea Domnului, chezășia învierii noastre

Învierea Domnului nostru Isus Cristos este evenimentul cel mai însemnat, cel mai mare din istoria creștinismului. Ziua învierii este temeiul credinței noastre pe care o mărturisim în „Crez”: „A înviat a treia zi după Scripturi”. Învierea Domnului încheie marea dramă a împăcării Cerului cu Pământul.

Învierea lui Isus Cristos este garanția învierii noastre.

Învierea lui Isus Cristos este ușa spre Eternitate.

Să ne bucurăm deci de Ziua Învierii Domnului, așa, de altfel, ne îndeamnă și poetul pătimirii noastre, Octavian Goga:

„E sărbătoare pe câmpie și-n suflute e sărbătoare,

Învie firele de iarbă sub ploaia razelor de soare.

Veniți, voi, obidiții lumii, cu buzele înfrigurate,

Voi, chinuiți de arsura unei tăceri îndelungate,

Voi, cei cu fruntea de sudoare, cu genele de lacrimi ude.

Eu Cerului vă strig durerea și Dumnezeu din Cer aude,

Eu celor orbi dezleg azi taina înfricoșată de-a vedea

Și prăznuiesc că-n a lor sufllet învie Învierea mea”.

(Pr. I. Erdeli)

**Redacția revistei urează Preasfințitului VIRGIL,
preoților, profesorilor, studenților, elevilor,
cititorilor și nu în ultimul rând, colaboratorilor:
“Sărbători Fericite!” și le spune:
“Cristos a Înviat”**

La Paști

Prin pomi e ciripit și cânt,
Văzduhu-i plin de-un roșu soare
Și sălciile-n albă floare -
E pace-n cer și pe pământ.
Răsuflul cald al primăverii
Adus-a zilele-nvierii.

Și cât e de frumos în sat!
Creștinii vin tăcuți din vale
Și doi de se-ntâlnesc în cale
Își zic „Cristos a înviat!
Și râde-atâta sărbătoare
Din chipul lor cel ars de soare.

Și-un vânt abia clătinator
Șoptește prin văzduh cuvinte;
E glasul celor din morminte,
E zgomotul zburării lor!
Și pomii frunzele-și scoboară
Că Duhul Sfânt prin aer zboară.

E liniște. Și din altar
Cântarea-n stihuri repetate
Departe până-n văi străbate
Și clopotele cântă rar;
Ah, Doamne! Să le-auzi din vale
Cum râd a drag și plâng a jale!

Biserica pe deal mai sus,
E plină astăzi de lumină,
Că-ntreaga lume este plină
De-același gând, din cer adus;
În fața noastră ne e soartea
Și viață este tot, nu moartea.

Pe deal se suie-ncetișor
Neveste tinere și fete,
Bătrâni cu iarna vieții-n plete;
Și-ncet, în urma tuturor
Vezi șovăind câte-o bătrână
Cu micul ei nepot de mână.

Ah, iar în minte mi-ai venit
Tu, mama micilor copile.
Eu știu că și-n aceste zile
Tu plângi pe-al tău copil dorit!
- La zâmbet cerul azi ne cheamă,
Sunt Paștile! Nu plânge, mamă.

George Coșbuc, din volumul
„Poeți în rugăciune” - Pr. Ioan
Georgescu, Blaj, 2005.

Colectivul redacțional

Director: prof. Otilia BĂLAȘ

Secretar de redacție: Pr. Olimpiu TODOREAN

Tehnoredactare computerizată: Pr. Olimpiu Todorean

Adresa: Redacția CALEA DESĂVÂRȘIRII
Str. Gen. Magheru, 3/5 - ORADEA -3700 (BH)